

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemanje pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 23. novembra 1900.

Politični oddelek.

Zoper obstrukcijo.

Minolo soboto sta izšla volilna oklica obeh slovenskih strank na Kranjskem. Oba oklica govorita tudi o parlamentarni obstrukciji, a vsak zavzema glede nje drugačno stališče.

Oklic narodno-napredne stranke pravi: „Z zastopniki družih slovanskih narodov naj vežejo naše poslance najtesnejše vezi, pred vsem z zastopniki češkega naroda. Upamo pa, da bodo tudi poslanci tega naroda postopali v zavesti, da moči malega slovenskega rodu ne bi prenesle vsega, kar brez nevarnosti prenese orjaška moč čeških bratov, in da bi te moči brez popolnega oslabljenja nikakor ne mogle prenesti neplodne parlamentarne obstrukcije“.

Oklic katoliško-narodne stranke pa pravi: „Zahtevamo od naših bodočih poslancev, da morajo v tem trenutju v prvo vrsto postaviti domoljubna čustva, ki navdajajo katoliški slovenski narod notri do zadnje koče, da morajo vse svoje moči postaviti v službo avstrijske državne ideje, ideje širne skupne domovine vseh narodov, ki so tako srečni, da živijo pod slavnim habsburškim žezlom. V to ime pa je prva naloga naših poslancev v novem državnem zboru, da vsak poskus, z nova ovirati stvarno delovanje državnega zbora, pomagajo z vsemi silami zaprečiti. Prizadevati si morajo z vso odločnostjo, da se vrnejo redne razmere v naše ustavno življenje, in se tako zopet odpre vir plodovite zakonodaje v prid ljudstvu in državi“.

Nam se stališče, ki ga je zavzela glede obstrukcije narodno-napredna stranka zdi pravilno, stališče katoliško-narodne stranke pa skrajno nesrečne, če tudi ne dvomimo, da bodeta s tem stališčem jako zadovoljna dva važna faktorja — sedanje, Slovanom neprijazno ministertvo in nemška katoliška stranka.

V tem smo vsi jedini, da je češka obstrukcija za nas Slovence ravno taka nesreča, kakor je bila nemška obstrukcija in ni ga na Slovenskem politika, ki bi zastopal nazor, da naj bi naši poslanci češko obstrukcijo podpirali. Ali načeloma obsoditi vsako obstrukcijo, to ni politično. Slovenci nismo toliko močni, da bi mogli kdaj voditi obstrukcijo zoper ves sistem, kakor delajo to Čehi, zgodi se pa labko, da bodo tudi naši poslanci kdaj prisiljeni, poslužiti se tega orožja. Načeloma smo vsi proti obstrukciji, toda če bi našim poslancem ne bila nobena druga pot odprta in bi šlo za kako stvar, ki je za nas vitalnega pomena, bi morali v najskrajšanem slučaju tudi slovenski poslanci obstruirati. Gospod Povše je nekoč sam rekel, da bi on tako obstruiral, če bi prišla pred zbornico kaka predloga o uvedanju nemškega državnega jezika.

Oklic katoliško-narodne stranke pa ni samo načeloma, jedenkrat za vselej obsodil obstrukcije, s čimur si je stranka zvezala roke, nego naznanja tudi, da bodo poslanci te stranke v prihodnjem državnem zboru z vsemi silami pomagali zaprečiti obstrukcijo Čehov.

Prepričani smo, da si je katoliško-narodna stranka popolnoma v svesti, kaj je s tem naznanila, in prepričani smo tudi, da bodo njeni poslanci v državnem zboru tako postopali, kakor določa oklic, da bodo začeli boj zoper Čehe, ako bi ti obstrukcijo nadaljevali.

Doslej so vse slovenske stranke stale na stališču, da češke obstrukcije ne smemo podpirati, pa tudi ne pobijati. Tudi slovenski poslanci katoliško-narodne stranke so se držali tega in postopali v tem smislu, držeč se pri tem vzgleda češkega plemstva. In to stališče je tudi jedino pravo, toliko bolj, ker so Čehi jedini naši zavezniki, jedini podporniki naših narodnih prizadevanj in jedini pomočniki v borbi za naše narodne ideale.

Ako bi slovenski poslanci zapustili to stališče, ako bi vladi in nemškemu klerikalnem v korist začeli boj zoper Čehe, bi to slovensko delegacijo popolnoma izoliralo in bi slovenski narod izgubil vsako pravico zahtevati, naj

ga Čehi še kdaj podpirajo v njegovih prizadevanjih. Vez mej Čehi in Slovenci bi bila pretrgana, in kake posledice bi to imelo za nas, si lahko vsak sam predstavlja.

Nam se sploh čudno zdi, kako je mogla katoliško-narodna stranka zavzeti tako določno stališče glede taktike prihodnjih poslancev. Katoliško-narodna stranka se poganja za ohranjenje skupnega kluba vseh slovenskih, hrvatskih in maloruskih poslancev, pri tem pa določa taktiko, ne da bi vedela, če bodo drugi slovenski, hrvatski in maloruski poslanci s tem tudi zadovoljni. Napredni slovenski poslanci gotovo ne bodo pritrdili tej taktiki, hrvatski tudi ne, poslanci katoliško-narodne stranke bodo torej osamljeni. Ne zdi se nam verjetno, da bi volilni odbor katoliško-narodne stranke ne bil tega sam spoznal, verjetnejše se nam zdi, da se sploh ne meni za druge poslance, ker se ne misli po njih ravnati, ker se ne misli udati sklepu večine skupnega kluba, nego hoče hoditi svoja pota. Z drugimi besedami: Katoliško-narodna stranka se je sprijaznila z mislijo, da razbije na narodni podlagi stoječ skupni klub slovenskih in hrvatskih poslancev, naj se potem že združi z nemškimi klerikalci v jeden klub ali pa si osnuje svoj posebni klubčič.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam.

Pridne hčerke so materi veselje in podpora. Razkropljene po svetu bivajo z materjo v tesni zvezi. Raduje se mati, ako čuje o njih, da se lepo razcvitajo in krepko razvijajo. Kadar je pa v potrebi, sme se zanašati na njihovo pomoč.

Taka mati je družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani; hčerke so ji podružnice, razkropljene po vsem slovenskem ozemlju.

Družba sv. Cirila in Metoda želi ostati v dobrih in hudih dnevih v najožji dotiki s svojimi podružnicami.

Dva vzroka jo nagibata, da danes prav vsem podružnicam pošilja pričujoče pismo, pričakuje pa tudi prav od vseh ugodnega odgovora. Prvi vzrok je — povejmo kar naravnost — potreba, iz katere jo more rešiti le vsestranska krepka podpora. Drugi vzrok pa je ta, da namerava po novem letu izdati „Vestnik“, v katerem bi rada svetu pokazala svoje ljube hčerke, vse svoje podružnice brez izjeme lepo opravljene in dobro urejene.

I.

Ne govorili bi resnice, ko bi tožili, da pojema zanimanje za družbo sv. Cirila in Metoda. Marsikatero koristno društvo je že zamrlo, ker je prvotni ogenj navdušenja zanje prehitro ugasnil; za družbo sv. Cirila in Metoda pa po 15letnem obstanku še vedno gori mnogo blagih src, napolnjenih z ljubeznijo do milega slovenskega naroda in do nedolžne mladine.

Vzrok, da je družba sv. Cirila in Metoda prišla v zadrego in je prisiljena prositi svojih podružnic nujne in

vsestranske podpore, ni toliko pojemanje njenih dohodkov, ampak v večji meri rast njenih neogibno potrebnih stroškov. Njeni zavodi se namreč množe, in tako se širi njen delokrog. To je znamenje, da družba ne umira, ampak živi in krepko živi, če tudi deluje brez hrupa in bolj na tihem. Ustanovljene zavode mora družba vzdrževati — da bi se opustili; kaj bi rekli Slovenci! — A težko je tudi odboru glavne družbe neugodno reševati toliko nujnih in dobro podprtih prošenj za razširjevanje že obstoječih šol (na pr. enorazrednice na Muti v dvoali trirazrednico), za zboljšanje tu in tam premajhnih ali sicer neugodnih šolskih prostorov in za razne druge podpore, ki vse merijo na ometje slovenske dece, ki se potaplja v nemški in italijanski povodnji. In vendar je moral v svoji zadnji seji dne 11. oktobra t. l. krvavečim srcem odbiti mnogo takih prošenj, ker je blagajnik izkazal za to leto že do sedaj 2669 kron primanjkljaja, ta pomanjkljaj pa se do konca leta še znatno povikša, ako se ne pomnože prispevki v teh poslednjih dveh mesecih letošnjega leta.

Izredni večji darovi, kakor volila, številnejše pokroviteljnine in dr. bi sicer družbi uprav sedaj jako dobro došli. A na izrednosti se nikdo ne more zanašati.

Družbi najzanesljivejša opora so redno delujoče podružnice. Prav mnogo jih je, ki leto za letom vestno pobirajo in glavni družbi pošiljajo doneske svojih udov, sklicujejo shode, snujejo poučne ali zabavne sestanke, imajo lepo urejeno in delavno načelnštvo, pridobivajo novih udov in o svojem delovanju pravočasno obveščajo odbor glavne družbe. Vsem tem se glavni odbor iskreno zahvaljuje in jih stavi drugim podružnicam v izgled.

Nekaj podružnic pa je v svojem poslovanju nekoliko zastalo. Nekatero že dalje časa niso pobrale letnih doneskov od svojih udov, druge ne sklicujejo zborov, ne obnavljajo o pravem času svojega načelnštva in ničesar ne poročajo glavnemu odboru. Vse to je lahko razumljivo iz raznih okolščin. Slovenci imamo mnogo narodnega davka in dela, da včasih ne moremo vsemu kaj. Zato noče glavni odbor družbe sv. Cirila in Metoda nikomur očitati premajhne požrtvovalnosti in delavnosti. Prosi pa vse rodoljube in zlasti svoje podružnice, naj takoj zbero se moči, da družbi, ki je danes na več krajih pogoj našega narodnega obstanka, v sedanji potrebi prihite na pomoč.

Marsikateri ud ene ali druge podružnice bi rad vplačal svoj letni prispevek, ko bi ga kdo v pravem času opomnil, marsikdo bi se v družbo upisal, ko bi ga kdo nagovoril, ali ko bi bila v njegovi bližini kaka delavna podružnica. — Zato prosimo vse podružnice, naj v tem dvojnem smislu počive svoje delovanje, da namreč pobere kolikor mogoče tudi zastale doneske svojih udov, in da skušajo pridobiti kar največ novih družabnikov. — Nekatero podružnice pošiljajo vsako leto v primernem času kakega zanesljivega slà s plačilnimi listki (pobotnicami) do vseh svojih udov, da pobere letne doneske. Ko pošlje blagajnik nabrane prispevke glavni družbi,